

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVA

KOMISIONI I PAVARUR I MEDIAVE
NEZAVISNA KOMISIJA ZA MEDIJE
INDEPENDENT MEDIA COMMISSION

KPM-2016/03

Na osnovu Člana 3, paragrafa 2, tačke 6 i 11, Zakona br. 04 / L-44 o Nezavisnoj Komisiji za Medije (Zakon NKM), NKM donosi:

ETIČKI KODEKS ZA PRUŽAOCE AUDIO-VIZUELNIH MEDIJSKIH USLUGA NA KOSOVU

Član 1 CILJ

Cilj Etičkog Kodeksa je definisanje pravila etike za Pružaoce Medijskih Usluga u skladu sa zakonskim odredbama koje su neophodne u demokratskom društvu; u skladu sa etičkim principima, međunarodno prihvaćenim standardima i poštovanjem raznolikosti etničke, kulturne i verske baštine u Republici Kosovo; u interesu nacionalne bezbednosti, teritorijalnog integriteta i javne bezbednosti; za sprečavanje nereda i kriminala; za zaštitu ljudskog dostojanstva i prava; za zaštitu zdravlja ili morala, za zaštitu dece, , za sprečavanje otkrivanja poverljivih informacija, za očuvanja autoriteta i pravde bez predrasuda.

Član 2 DEOLOKRUG PRIMENE

Odredbe ovog Kodeksa treba da se primenjuju prema svim Pružaoциma Medijskih USLUGA licenciranih od strane NKM-a da bi garantovala slobodu izražavanja, koja uključuje pravo na nesmetano izražavanje, saopštavanje i primanje informacija, mišljenja i ostalih poruka, i potvrdila poštovanje načela Ustava Republike Kosova, Univerzalne Deklaracije o ljudskim pravima i Evropske konvencije o Ljudskim Pravima.

Page 1 of 7

Član 3

ŠTETAN I UVREDLJIV SADRŽAJ

1. Pružaoci Medijskih Usluga (PMU) ne treba da emituju materijal koji promoviše ili podstiče zločine ili kriminalne aktivnosti, ili koji sadrži rizik od izazivanja štete, koja može biti smrt, povreda, oštećenje imovine ili bilo koji drugi oblik nasilja.
2. Detalji zločina i njegov opis ne bi trebalo da se emituju na način koji bi mogao podučiti ili ohrabriti publiku da isti ponovi.
3. PMU osiguraće da materijal koji može izazvati štetu ili sadrži uvredu bude opravdan kontekstom. Takav materijal može uključivati, ali nije ograničen na: uvredljiv jezik, nasilje, seks, seksualno nasilje, ponižavanje, uznemirenost, povredu ljudskog dostojanstva, diskriminatorno postupanje ili jezik. Treba emitovati odgovarajuće informacije koje bi pomogle u izbegavanju ili smanjivanju uvreda.

Član 4

VULGARAN I UVREDLJIV JEZIK

1. PMU ne treba da emituje izvan vremenskog ograničenja (od 24:00 do 05:00) nijedan materijal koji sadrži neprikladan, vulgaran ili uvredljiv jezik.
2. Neprikladan, vulgaran ili uvredljiv jezik nije dozvoljen u programima koji su namenjeni deci i maloletnicima, osim posebnih slučajeva procenjenih prema kontekstu.
3. U direktnim programima (debate / intervjui itd) je obaveza PMU-a da preduzmu potrebne mere da bi izbegli upotrebu vulgarnog ili uvredljivog jezika od strane učesnika.
4. Vulgaran ili uvredljiv jezik ne treba da se koristi u emitovanju pre ograničenog vremena (u slučajevima televizije) ili posebno kada je moguće da su deca izložena slušanju (u slučajevima radija), osim ukoliko se opravdava iz konteksta.

Član 5

PODSTICANJE MRŽNJE

1. PMU ne treba da podstiče ili promoviše, namerno ili indirektno, bilo koji oblik diskriminacije i netolerancije i ne treba da emituje programski sadržaj koji kleveće etničku ili versku grupu, ili implicira da je etnička ili verska grupa odgovorna za kriminalne aktivnosti.
2. Rasa, boja, pol, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza sa nekom zajednicom, imovina, seksualna orijentacija, ekonomski,

socijalni, rođenje, invaliditet ili bilo koji drugi lični status ne bi trebalo koristiti na taj način da pojedinac bude u ponižavajućem i nepovoljnom položaju, ismejan ili izrugan.

3. PMU tokom emitovanja sadržaja neće dozvoliti upotrebu uvredljivih jezičkih izraza, sa ciljem povrede ili pretnje pojedinca ili grupe na osnovu etničke pripadnosti, veroispovesti, pola, rase, bračnog stanja, starosti i fizičkog ili mentalnog invaliditeta.
4. PMU neće emitovati programski sadržaj kojim se podstiče mržnja i nejednakost, koji mogu dovesti do krivičnih ili nasilnih dela protiv pojedinca ili grupe.
5. PMU će osigurati adekvatnu tehnologiju, pogodnu i prihvatljivu za kategoriju osoba sa ograničenim potrebama.
6. PMU neće emitovati programski sadržaj kojim se podstiče mržnja na osnovu etničke pripadnosti, veroispovesti, pola, rase, bračnog stanja, seksualne orijentacije, starosti, fizičkog ili mentalnog invaliditeta, bez obzira na stanje ili okolnosti.
7. Referenca na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog i socijalnog porekla, povezanosti sa zajednicom, imovine, ekonomske, socijalne, seksualne orijentacije, rođenja, invaliditeta ili nekog drugog ličnog statusa se može objaviti samo u slučajevima kada takve informacije imaju direktan značaj za događaj o kome se izveštava.
8. PMU ne emituju programski sadržaj koji podstiče na pobunu ili neprijateljsku agitaciju.

Član 6

NEPRISTRANOST I TAČNOST VESTI

1. PMU treba da emituju vesti sa tačnošću i sa dužnom nepristranošću. Oni ne treba da emituju materijal za koji znaju ili bi trebalo da znaju da je neistinit ili obmanljiv.
2. PMU treba da obezbede uravnoteženu pokrivenost pitanja od javnog interesa i pitanja političke kontroverze i osiguraju prikazivanje većine stavova, bez davanja privilegija bilo kojoj političkoj stranci, političkim predstavnicima ili bilo kojim grupama ili pojedincima.
3. PMU će preduzeti sve odgovarajuće mere kako bi zaštitili nezavisnost svojih novinara od političkog i ekonomskog uticaja, kao i od vlasnika medija. Oni NKM-u obaveštavaju o usvojenim merama u tom smislu.
4. Iako su PMU slobodni da izraze svoja mišljenja, trebalo bi da prave jasnu razliku između vesti i mišljenja. Vest je informacija koja se sastoji od činjenica i podataka, dok mišljenje sadrži misli, ideje, uverenja, pretpostavke ili vrednosne sudove.

5. PMU imaju profesionalnu obavezu da blagovremeno izvrše ispravku bilo koje objavljene informacije za koju se utvrdi da je netačna kao i da priznaju svoju grešku. Ispravke treba planirati na odgovarajući način.
6. PMU ne bi trebalo da objavljuju plagijate i trebaju da navedu izvor informacije koja je objavljena na drugom mestu.
7. PMU bi trebalo da pravilno i pošteno pružaju različite perspektive prilikom emitovanja. Ako jedna strana odbije da iznese svoj stav, javnost o takvom odbijanju treba biti obaveštena.
8. PMU treba da informacije zasnivaju na izvorima koji se mogu identifikovati i obavezni su da štite identitet onih koji daju poverljive informacije, bez obzira da li je to unapred zahtevano ili ne.
9. Nijedan političar se ne može angažovati kao moderator vesti, intervjuista ili dopisnik u nekom informativnom programu.

Član 7 **POJEDINAČNA PRAVA**

1. Pravo na privatnost pojedinaca treba da se poštuje. Zabranjeno je mešanje u isključivo privatne ili lične stvari koje nemaju uticaj na javni interes. Lica pogođena tragedijom ili žalošću treba da se tretiraju sa osetljivošću, poštovanjem i uzdržanošću i treba poštovati potpunu privatnost.
2. PMU poštuju pravo pojedinca na pretpostavku nevinosti dok se krivica potvrdi od strane nadležnog suda.
3. PMU ne treba da emituje materijale koji identifikuju uhapšena ili zatvorena lica, koja su napadnuta fizički ili verbalno na način koji ih unižava ili ponižava.
4. Telefonski razgovori ili intervjui ne smeju se emitovati bez prethodnog obaveštenja druge strane, izuzev kada je u pitanju javni interes.
5. Zabranjeni su lični napadi, uključujući ali ne ograničavajući se na napade na čast, lični integritet ili kvalitet neke osobe, institucije ili grupe određenih pitanja koja nisu povezana sa javnim interesom.
6. Zabranjeni su programi koji sadrže zlonamernu ili nepravednu kritiku ili napad na fizičko ili pravno lice.

7. Prilikom emitovanja ličnih napada protiv bilo kog lica, institucije ili grupe, tom licu, instituciji ili grupi treba da pruže poštenu priliku na odgovor, ukoliko je moguće u istom programu ili prvom prilikom. Ako nije moguće, tom licu treba dati mogućnost odgovora u bilo kom drugom programu pod sličnim uslovima.
8. Ispovesti ličnih tragedija, PMU treba da se emituju sa pažnjom i razumevanjem.

Član 8 VERSKI PROGRAM

1. PMU treba da obavljaju odgovarajući stepen odgovornosti u vezi sa sadržajem programa koji su verski programi.
2. Verski stavovi i njihova verovanja koja pripadaju određenoj religiji ili posebno veroispovesti, ne treba da budu predmet nasilničkog tretiranja.
3. Kada je jedna religija ili verska determinacija predmet, ili jedan od predmeta, jednog verskog programa, onda identitet religije i/ili imenovanje treba da bude jasan za javnost.

Član 9 EMITOVANJE I UKLJUČIVANJE DECE I MALOLETNIKA

1. Pravo na privatnost dece se treba uvek poštovati. S obzirom na to da publicitet, nepotrebno ili javno označavanje mogu da im nanesu štetu, deca i maloletnici koja su žrtve zlostavljanja ili su u sukobu sa zakonom ne smeju se direktno ili indirektno identifikovati. Ne sme se emitovati bilo koja informacija koja bi mogla da ih identifikuje.
2. Zabranjena su neplanirana iznenađenja ili intervjui dece i maloletnici („zasede“).
3. Deca i maloletnici koja su žrtve, osumnjičena, optužena za zločin, pritvorena pod sumnjom da su izvršila krivično delo kao i deca i maloletnici koja prolaze kroz sudski proces moraju biti zaštićena od dodatnih uzbuđenja ili trauma; oni se mogu intervjuisati samo uz saglasnost roditelja ili staratelja, osim u slučajevima kada su roditelji ili staratelji optuženi. Intervju se sprovodi samo uz ovlašćenje i nadzor kvalifikovanih advokata, psihologa i socijalnih radnika odgovornih za njihovu dobrobit.
4. Od dece i maloletnika se prinudom ili podmićivanjem neće zahtevati da se prisete i prikažu traumatska iskustva, da u živopisne detalje opišu i demonstriraju stravična dela.
5. PMU ne treba da emituju intervjue ili fotografije dece ispod 14 godina koje su u vezi njihovim porodicama, bez prethodne saglasnosti roditelja ili odraslog lica odgovornog za dete.

6. PMU neće identifikovati decu mlađu od 14 godina umešanu u krivična dela, bilo kao svedoke ili kao optužene.
7. Zabranjena je upotreba i prisustvo dece u različitim promotivnim spotovima političkih stranaka.
8. PMU treba da vodi računa o fizičkoj, emocionalnoj dobrobiti i dostojanstvu maloletnika (ispod osamnaest godina starosti) koji učestvuju ili su na drugi način uključeni u programe. Ovo važi nezavisno od bilo koje prethodne saglasnosti učesnika, roditelja ili odraslog lica koje je odgovorno za maloletnika.
9. PMU osigurava da nagrade za decu odgovaraju uzrastu učesnika programa i ciljnoj grupi programa.

Član 10 **PRAVO NA ODGOVOR**

1. U cilju pravičnosti i nepristrasnosti treba dati mogućnost da se u roku od sedam (7) dana od dana podnošenja žalbe pojedinca ili organizacije, emituju odgovarajuće reakcije na istom mediju. Reagovanje se mora emitovati u istom prostoru i vremenu.
2. Svako lice, bez obzira na nacionalnost ili prebivalište, koje se spominje u jednom pružaocu medijskom servisu i koje tvrdi da su činjenice o njemu koje su postale dostupne javnosti netačne, može ostvariti pravo na odgovor kako bi ispravilo činjenice vezane za to lice.
3. PMU su dužni da zahtev za reagovanje razmotre u skladu sa odredbama Građanskog zakona o kleveti i uvredi.

Član 11 **SANKCIJE**

1. Moguća kršenja odredbe ovog Kodeksa, biće procesuirani i sankcionisani prema Zakonu NKM.
2. U posebnim slučajevima, kada jedan PMU sa svojim programom podstiče dela koja ugrožavaju nacionalni interes i opštu sigurnost, NKM će narediti PMU da odmah prekine emitovanje takvog sadržaja. Emitovanje takvih sadržaja može dovesti do prekida dozvole PMU-a, u skladu sa Zakonom o NKM-u.

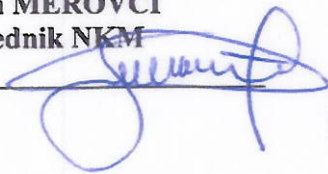
Član 12
PRELAZNE ODREDBE

Stupanjem na snagu ovom Kodeksa, prestaje da važi Kodeks Ponašanja Audiovizuelnih Medijskih Servisa u Republici Kosova SNKM-2010/01.

ČLAN 13
Stupanje na snagu

Ovaj Kodeks stupa na snagu na dan potpisivanja.

Adnan MEROVCI
Predsednik NKM

Datum

11.10.2016